

การบูรณาการ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ร่วมกับการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่ร่วมสมัย

AN INTEGRATION OF THE TRADITIONAL CHINESE LANDSCAPE PAINTING THOUSANDS OF MILES OF MOUNTAINS AND RIVERS WITH CONTEMPORARY DOUCAI PORCELAIN DESIGN

หลี่หลิน / LI LIN*

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, BURAPHA UNIVERSITY.

ภูวษา เรืองชีวิน / PUVASA RUANGCHEWIN

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, BURAPHA UNIVERSITY.

จักรกริษฐ์ บัวแก้ว / CHAKKRIT BAUKEAW

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS, BURAPHA UNIVERSITY.

Received : May 17, 2025
Revised : August 25, 2025
Accepted : September 1, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและสำรวจองค์ประกอบศิลป์ในภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเหมิง โดยบูรณาการร่วมกับการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่ร่วมสมัย ผ่านการวิเคราะห์เอกลักษณ์ทางศิลปะและจุดเด่นด้านองค์ประกอบภาพ สี และรายละเอียด ด้วยกระบวนการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม การสำรวจภาคสนามและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เผยให้เห็นถึงการบูรณาการระหว่าง “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” และเครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่ โดยการศึกษาการจัดองค์ประกอบภาพแบบสามระยะ การเปลี่ยนแปลงของสีและรายละเอียดอย่างประณีต ถูกแสดงออกในรูปแบบของการไล่ระดับเฉดสีและการออกแบบลวดลายในศิลปะเครื่องเคลือบ สุนทรียภาพเชิงพื้นที่ของ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เป็นแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์แบบดั้งเดิมที่โดดเด่น ซึ่งดำเนินการรวบรวมแก่นของภาพวาดทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้า และบูรณาการเทคนิคแบบดั้งเดิมของเครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่กับแนวคิดการออกแบบที่ทันสมัย เพื่อเสนอความเป็นไปได้ในการผสมผสานศิลปะภาพวาดแบบดั้งเดิมเข้ากับการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบสมัยใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เอกลักษณ์ของเส้น จุดเด่นของสีและเทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพของ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” มีความสอดคล้องกันอย่างมากกับเทคนิคการวาดภาพแบบบนเคลือบของเครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่ ซึ่งจากการบูรณาการสองสิ่งนี้เข้าด้วยกันไม่เพียงสามารถสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ยังช่วยส่งเสริมนวัตกรรมทางศิลปะและตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียศาสตร์ร่วมสมัย ตลอดจนการทดลองและนำเสนอเทคนิคใหม่ ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงนวัตกรรมทางศิลปะที่ยังคงความงามในสุนทรียศาสตร์แบบดั้งเดิม

คำสำคัญ: หวังซีเหมิง, จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้, องค์ประกอบภาพทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้า, เครื่องเคลือบได้ว้ไฉ่

* ผู้นิพนธ์หลัก E-mail : 65920210@go.buu.ac.th

Abstract

This research explored the artistic elements in the painting “A Thousand Miles of Rivers and Mountains” by Wang Ximeng and integrated these elements into the creation of contemporary doucai porcelain works. Through analysis of the painting’s unique artistic characteristics—specifically in terms of composition, color, and intricate details. This study employed a comprehensive research methodology encompassing literature review, field investigations, and expert interviews. The findings revealed a profound integration between “A Thousand Miles of Rivers and Mountains” and doucai porcelain. The three-section compositional method and the masterful transformation of colors and details were expressed through graduated tonal transitions and ornamental design within ceramic art. The spatial aesthetics of “A Thousand Miles of Rivers and Mountains” represent a prominent traditional aesthetic concept. This study captured the essence of green-and-blue landscape painting and incorporated it with traditional doucai porcelain techniques, fused with modern design concepts, thereby demonstrating the potential for blending traditional painting with contemporary ceramic innovation. The research concluded that the distinctive use of lines, prominent coloration, and compositional techniques in “A Thousand Miles of Rivers and Mountains” closely align with the painted-over-glaze techniques of doucai porcelain. The integration of these two art forms not only preserves and transmits traditional cultural heritage but also promotes artistic innovation and addresses contemporary aesthetic needs. Furthermore, experimental applications and the presentation of novel techniques illustrated a spirit of innovation that maintains the beauty of traditional aesthetics.

Keywords: Wang Ximeng, Song Dynasty Painting; A Thousand Li of Rivers and Mountains, Blue-Green Landscape Elements, Doucai Ceramic

บทนำ

งานวิจัยนี้ศึกษาภูมิหลังของการวิจัยและความสำคัญของการบูรณาการ ผลงาน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเมิง และการบูรณาการเข้ากับการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบได้ว้ร่วมสมัย ผลงาน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เป็นผลงานที่เป็นตัวแทนของหวังซีเมิง จิตรกรแห่งราชวงศ์ซ่งเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบภาพอันวิจิตร ฝิ่ประจักษ์อันละเอียดและสีอันที่สดใส จึงได้กลายเป็นผลงานคลาสสิกของภาพวาดทิวทัศน์เขาวงกตฟ้าของประเทศจีน งานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาอัตลักษณ์ทางศิลปะ เทคนิคแบบดั้งเดิมของเครื่องเคลือบได้ว้และแนวคิดการออกแบบสมัยใหม่ โดยมีผลงาน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เป็นกรณีศึกษา จากมุมมองทั้งสองด้านของความจำเป็นและความสำคัญ งานวิจัยนี้จะอธิบายถึงความสำคัญของการวิจัยในการบูรณาการผลงาน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เข้ากับการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบได้ว้ร่วมสมัย และกำหนดประเด็นหลักของการบูรณาการระหว่างผลงาน

“จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” กับเครื่องเคลือบได้ว้ร่วมสมัยอย่างชัดเจน รวมถึงเสนอวิธีการใหม่ในการสร้างจุดเชื่อมโยงระหว่างภาพวาดแบบดั้งเดิมของจีนกับรูปแบบทางศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศิลปะเครื่องเคลือบในฐานะตัวแทนของงานหัตถกรรมดั้งเดิมของจีน เครื่องเคลือบได้ว้ได้ผสมผสานเทคนิคการลงสีแบบบนเคลือบและการลงสีแบบใต้เคลือบได้อย่างมีเอกลักษณ์ และยังคงกลายเป็นแบบอย่างของการผสมผสานระหว่างศิลปะและงานหัตถกรรม สิ่งเหล่านี้สามารถมองได้ว่าเป็นการสืบทอดและการขยายศิลปะภาพวาดแบบดั้งเดิมของประเทศจีน และยังมีบทบาทเชิงบวกในด้านการส่งเสริมการพัฒนา รูปแบบของศิลปะเครื่องเคลือบอีกด้วย นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังได้ชี้แจงปัญหาและวัตถุประสงค์การศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางสำหรับการศึกษาในอนาคต สุดท้าย ดำเนินการอธิบายขอบเขตของการศึกษา ข้อจำกัดของการศึกษา และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเสริมสร้างพื้นฐานของการศึกษาให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ราชวงศ์ซ่งเป็นยุครุ่งเรืองของประวัติศาสตร์การวาดภาพของจีนและยังเป็นหนึ่งในช่วงที่ความคิดทางศิลปะที่คึกคักมากที่สุด ศิลปะการวาดภาพของราชวงศ์ซ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มีการเกิดขึ้นของเทคนิคใหม่ ๆ และเนื้อหาในการวาดก็มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ในสมัยนี้เกิดผลงานศิลปะที่โดดเด่นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ภาพวาดในสมัยราชวงศ์ซ่งมีบทบาทและอิทธิพลสำคัญในประวัติศาสตร์ของการวาดภาพจีน หวังซีเหมิงเป็นจิตรกรผู้สร้างสรรค์ภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ด้วยเทคนิคภาพวาดทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้า ซึ่งเป็นภาพวาดที่โดดเด่นและมีคุณค่าทั้งทางด้านสุนทรียศาสตร์ องค์ประกอบ และเทคนิค และมีอิทธิพลต่อศิลปะการวาดภาพมาจนถึงทุกวันนี้ ผู้วิจัยเชื่อว่าในอนาคต “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” จะยังคงมีอิทธิพลและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้คนมากมายด้วยเสน่ห์เฉพาะตัวและความหมายแฝงที่ลึกซึ้ง (Yu, 2014)

เทคนิคในการลงสีบนเครื่องเคลือบนั้นมีความหลากหลาย ในกระบวนการพัฒนาเครื่องเคลือบ ผู้คนต่างพยายามทดลองสิ่งใหม่ ๆ โดยรูปแบบการลงสีแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ การลงสีบนเคลือบ การลงสีใต้เคลือบ และการลงสีแบบผสมในเคลือบ ซึ่งเทคนิคการลงสีบนเคลือบได้แก่ สีเฟินไฉ่ (Fen Cai) สีกุไฉ่ (Gu Cai) สีซินไฉ่ (Xin Cai) สีฟาหล่งไฉ่ (Fa Lang Cai) สีม่อไฉ่ (Mo Cai) และสีพั่วไฉ่ (Po Cai) สำหรับเทคนิคการลงสีใต้เคลือบ ได้แก่ สีลายคราม สีลายไฟ (คือการใช้สีแดง) สีอุณภูมิสูง สีอูไฉ่ (Wu Cai) นอกจากนี้ยังมีเทคนิคการลงสีอีกชนิดหนึ่งที่เป็นการผสมผสานการลงสีบนเคลือบและการลงสีใต้เคลือบ ซึ่งก็คือ “สีไต้วไฉ่” (Dou Cai) ซึ่งเทคนิคไต้วไฉ่ คือการผสมผสานระหว่างการลงสีแบบใต้เคลือบและการลงสีแบบบนเคลือบ การเกิดขึ้นของเครื่องเคลือบลายคราม เครื่องเคลือบห้าสี และเครื่องเคลือบไต้วไฉ่ ในสมัยราชวงศ์หมิง (Luo & Xia, 2023) นวัตกรรมเครื่องเคลือบเป็นฝ่ายที่สืบทอดกันมาในสมัยราชวงศ์ซ่ง ส่งผลให้เกิดการก้าวข้ามอย่างต่อเนื่องในด้านลวดลายของภาพวาดสี เทคนิคและเม็ดสีของเครื่องเคลือบที่แตกต่างกัน เมื่อนำมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เมืองจึงเต็มไปด้วยสีสันที่สวยงามยิ่ง ๆ ผลิตรูปแบบเครื่องเคลือบสีอันได้หลายประเภทมากขึ้น

การใช้สีสันทันของสีไต้วไฉ่สะท้อนให้เห็นถึงจิตวิญญาณแห่งการสร้างสรรค์ของงานฝีมืออย่างเต็มที่

เนื่องจากมีการใช้วัสดุและเทคนิคงานฝีมือใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ผ่านผสมผสานสีลายครามเข้ากับการลงสีแบบใต้เคลือบ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดเป็นระบบภาษาของการใช้สีใหม่ขึ้น ซึ่งสีนี้ไม่เพียงแต่มีมูลค่าสูงในขณะนั้นเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อคนรุ่นต่อ ๆ ไปอีกด้วย ภาพวาดแบบดั้งเดิมของจีนกับรูปแบบศิลปะอื่น ๆ ของประเทศจีนก็มีความเชื่อมโยงอันลึกซึ้ง โดยเฉพาะงานศิลปะเครื่องเคลือบภาพวาดจีนแบบดั้งเดิมและภาพวาดบนเครื่องเคลือบมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน การสร้างสรรค์ทางศิลปะโดยรวมจึงแสดงให้เห็นถึงความมีชีวิตชีวาอย่างไม่เคยมีมาก่อน ผ่านการอ้างอิงและการบูรณาการร่วมกันระหว่างศิลปะ ทั้งสองแนวคิดในการสร้างสรรค์ศิลปะครั้งนี้จะเน้นไปที่การนำสุนทรียภาพของภาพวาดจีนแบบดั้งเดิม มาผสมผสานเข้ากับสุนทรียภาพของศิลปะเครื่องเคลือบสมัยใหม่ ดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่เป็นเพียงแค่การสืบทอดความดั้งเดิมต่อไปเท่านั้น แต่ยังสามารถแสดงออกถึงนวัตกรรมทางศิลปะได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด รูปแบบการแสดงออกทางศิลปะของ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของศิลปินหวังซีเหมิง สมัยราชวงศ์ซ่ง
2. วิเคราะห์แนวคิด สุนทรียภาพ องค์ประกอบภาพ เทคนิคการวาดภาพสีเขียวอมฟ้าของ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เพื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบไต้วไฉ่
3. ถ่ายทอดแนวคิดและองค์ประกอบศิลป์จากภาพจิตรกรรมภูมิทัศน์สู่การออกแบบลวดลายและรูปทรงของเครื่องเคลือบไต้วไฉ่ร่วมสมัย
4. ออกแบบผลงานสร้างสรรค์เครื่องเคลือบไต้วไฉ่ร่วมสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพและการแสวงหาทางวัฒนธรรมของคนยุคปัจจุบัน
5. เผยแพร่และอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมให้กับเยาวชน ศิลปินและประชาชนทั่วไป ผ่านการจัดแสดงผลงานนิทรรศการสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงทดลองเชิงสร้างสรรค์ โดยได้มีการ

เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการใช้แบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญรวม 6 ท่าน ซึ่งแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการวิเคราะห์แนวทางของคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ และผ่านการตรวจสอบเครื่องมือจากผู้ทรง (IOC) ก่อนนำไปสู่การตรวจสอบทางจริยธรรมในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” และเครื่องเคลือบได้ว้ ส่วนแรกคือ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” จะดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับศิลปินหวังซีเมิง สุนทรียาศาสตร์ และแนวคิดในการสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์อัตลักษณ์และเทคนิคของภาพทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าสมัยราชวงศ์ซ่ง ส่วนที่สองคือ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องเคลือบได้ว้ โดยดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ เทคนิค วัสดุ และความต้องการของคนในยุคปัจจุบัน เพื่อค้นพบอัตลักษณ์ของเครื่องเคลือบได้ว้และนำไปสู่กระบวนการทดลอง เพื่อดำเนินการสร้างสรรคผลงานผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบได้ว้ร่วมสมัยที่ผสมผสานองค์ประกอบภาพ และเทคนิคการวาดภาพสีเขียวอมฟ้าที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุนทรียภาพ และการแสวงหาทางวัฒนธรรมของคนยุคใหม่ได้ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและข้อมูลพื้นฐานทางด้านงานศิลปะของจิตรกรรมภาพวาดแบบจีนการวาดภาพในรูปแบบทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าสมัยราชวงศ์ซ่งและภาพทิวทัศน์บนเครื่องเคลือบได้ว้จื๋งเต๋อเจิ้น ซึ่งอ้างอิงจากทฤษฎีสุนทรียาศาสตร์ ทฤษฎีสัญศาสตร์ ทฤษฎีการบูรณาการหลักการออกแบบ หลักการใช้สีและหลักการจัดองค์ประกอบรวมทั้งการตีความการพัฒนาของภาพวาดทิวทัศน์บนเครื่องเคลือบ เอกลักษณ์ทางสุนทรียภาพตลอดจนขั้นตอนและกระบวนการในการวาดภาพบนเครื่องเคลือบได้ว้คุณลักษณะของวัสดุในการผลิต ในการศึกษาอ้างอิงและเป็นแนวปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารในการทบทวนวรรณกรรม และใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบจากกรณีศึกษา รวมทั้งการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แยกประเภทแบบสัมภาษณ์ตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์

เครื่องเคลือบ 1 ท่าน เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยด้านเครื่องเคลือบ 2 ท่าน และศิลปิน 2 ท่าน นอกจากนี้ยังสร้างเครื่องมือแบบสอบถามในการประเมินผลงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องเคลือบในการตรวจประเมินอีก 2 ท่าน

3. การลงพื้นที่และสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อทำความเข้าใจกับวิถีการและนวัตกรรมในปัจจุบันในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบ โดย

3.1 สํารวจพื้นที่: พิพิธภัณฑ์เตาเผาพื้นบ้านเมืองจื๋งเต๋อเจิ้นและพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบจีน พื้นที่ศิลปะเครื่องเคลือบ และสตูดิโอช่างฝีมือเครื่องเคลือบเมืองจื๋งเต๋อเจิ้น

3.2 การสัมภาษณ์: ดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ของพิพิธภัณฑ์เครื่องเคลือบ ผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยและศิลปินเครื่องเคลือบ โดยคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์จากผู้ที่มีความรู้ทางวิชาชีพและความรู้ความสามารถสูง ผู้ที่ทำงานด้านเครื่องเคลือบมาเป็นเวลานานเกินกว่า 10 ปี และผู้เชี่ยวชาญที่มีงานวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคและวัสดุเครื่องเคลือบมาอย่างต่อเนื่อง

4. การวิจัยเชิงทดลองสร้างสรรค์: หลังจากวิเคราะห์และสรุปภาษาการออกแบบของภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” สมัยราชวงศ์ซ่งพร้อมกับวิเคราะห์และสรุปเอกลักษณ์ทางเทคนิคของเครื่องเคลือบได้ว้ เพื่อนำไปสู่การทดลอง และการสร้างสรรค์ภาพวาดบนผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบได้ว้ร่วมสมัยที่บูรณาการองค์ประกอบภาพและเทคนิคการวาดภาพสีเขียวอมฟ้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

“หวังซีเมิง” เป็นจิตรกรผู้มีพรสวรรค์สมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ ประวัติของหวังซีเมิงในประวัติศาสตร์การวาดภาพ ครั้งแรกมาจากบันทึกท้ายภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ที่เขียนโดยไซจิงซึ่งเป็นเลขาธิการสำนักบริหารในขณะนั้น โดยข้อมูลที่ตรงที่สุดในข้อความนี้คือ หวังซีเมิงได้ศึกษาการวาดภาพในเมืองไคเฟิง และทำงานเป็นเสมียนในห้องสมุดหลังจากสำเร็จการศึกษาต่อมา เขาได้เรียนรู้กับจักรพรรดิซ่งฮุยจง และได้วาดภาพ

“จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี ค.ศ. 1112 ถึง ต้นปี ค.ศ. 1113 จะเห็นได้ว่า หวังซีเมิงสามารถวาดภาพขนาดใหญ่นี้เสร็จภายในครึ่งปี ซึ่งตอนที่ไชจิงได้มีการจารึกข้อความนี้ หวังซีเมิงมีอายุครบ 18 ปี ซึ่งหมายความว่าหากนับย้อนหลังกลับไป หวังซีเมิงจะเกิดในปีที่ 2 แห่งรัชสมัยของจักรพรรดิซ่งเจ๋อจง (ค.ศ. 1096) โดยมีชื่อว่า “ซีเมิง” ซึ่งคำว่า “ซี” ในสมัยโบราณ หมายถึง “การชื่นชม ยกย่อง” เพราะฉะนั้นอย่างน้อยก็สามารถสันนิษฐานได้ว่าเขาเกิดมาในครอบครัวผู้รู้หนังสือธรรมดา

หวังซีเมิงเป็นจิตรกรรุ่นเยาว์ที่มีพรสวรรค์ในสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ วิถีชีวิตของหวังซีเมิงในเมืองไคเฟิง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วง

ช่วงที่ 1 คือ ช่วงแห่งการศึกษาภาพวาด เป็นช่วงที่จักรพรรดิซ่งเจ๋อจงได้ก่อตั้งสำนักจิตรกรรมสำหรับปลูกฝังและฝึกฝนนักเรียนที่มีความสนใจในการวาดภาพ

ช่วงที่ 2 คือ ช่วงแห่งการดำรงตำแหน่งเลขานุการสำนักหนังสือ ภารกิจในสำนักหนังสือไม่เกี่ยวข้องกับการวาดภาพ แต่เนื่องจากหวังซีเมิงมีความสนใจในการวาดภาพอย่างมาก จักรพรรดิซ่งเจ๋อจงจึงชื่นชมเขา เขาเชื่อว่าหวังซีเมิงเป็นจิตรกรที่มีศักยภาพ ดังนั้นจึงรับสั่งให้หวังซีเมิงไปเข้ารับการศึกษาที่สำนักการเขียนพู่กันและจิตรกรรมอันหลิน

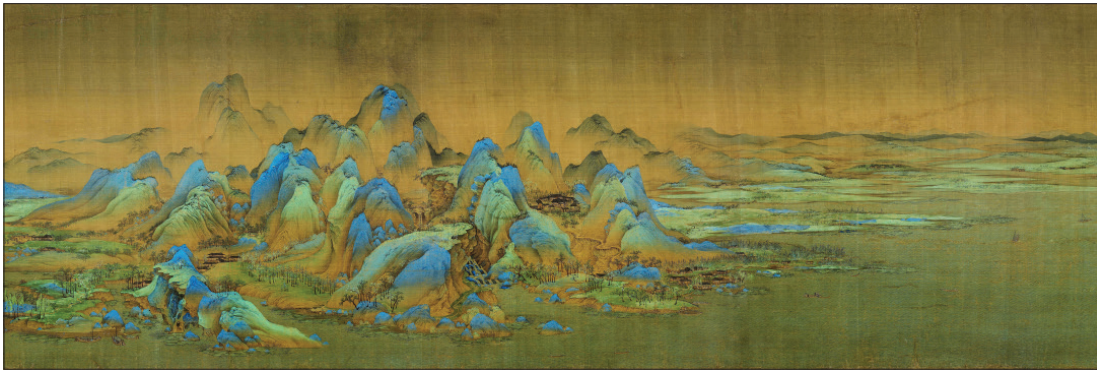
ช่วงที่ 3 คือ ช่วงเวลาที่หวังซีเมิงเรียนรู้กับจักรพรรดิซ่งฮุ่จง เนื่องจากหวังซีเมิงมีความสนใจในการวาดภาพอย่างมาก และได้รับการชื่นชมจากจักรพรรดิ พระองค์ทรงคิดว่า หวังซีเมิงสามารถเป็นจิตรกรที่มีศักยภาพ

ต่อมาเทคนิคการวาดภาพของหวังซีเมิงก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อแสดงความขอบพระคุณ หวังซีเมิงใช้เวลาครึ่งปีในการสร้างภาพเพื่อสรรเสริญความงามของภูเขาและแม่น้ำราชวงศ์ซ่ง โดยวาดภาพม้วนขนาดยาวที่ชื่อว่า “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” หลังจากนั้น หวังซีเมิงจิตรกรผู้มีความสามารถก็ได้เสียชีวิตหลังจากวาดภาพนี้เสร็จได้ไม่นาน หวังซีเมิงจึงเป็นจิตรกรที่มีพรสวรรค์เพียงคนเดียวในประวัติศาสตร์ภาพวาดจีนที่มีชื่อเสียงจากภาพวาดเพียงภาพเดียว ซึ่งนับเป็นความสูญเสียอย่างยิ่งใหญ่สำหรับวงการศิลปะในขณะนั้น

ในบรรดาภาพวาดทิวทัศน์สี่เขียววมฟ้าสมัยราชวงศ์ซ่ง “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ถือเป็นผลงานที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าทางทางศิลปะที่สำคัญที่สุดที่หวังซีเมิงใช้ใน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ไม่ใช่สีที่แท้จริงของธรรมชาติ และไม่ใช่สีที่ปรากฏขึ้นภายใต้สภาพแวดล้อมบางอย่าง เช่น แสง และไม่ใช่สีหมึกแบบขาวดำในภาพวาดหมึกจีน แต่เป็นสีที่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีธาตุทั้ง 5 ของลัทธิเต๋า และนำเสนอออกมาเป็นแนวความคิดทางสุนทรียภาพของลัทธิเต๋าที่เกี่ยวกับสี่จากธาตุทั้ง 5 ซึ่งเป็นสีที่มีการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ โดยมีสัดส่วนของหินสีฟ้าและหินสีเขียวมีขนาดค่อนข้างเยอะ ทำให้หินดูหนาขึ้น และเมื่อรวมกับสีเหลืองสดก็ทำให้ภาพโดยรวมมีความสมบูรณ์และสดชื่นยิ่งขึ้น สีสนก็มีความเข้มและสดใสยิ่งขึ้น (Qin, 2023)

ภาพที่ 1 ส่วนหนึ่งในภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเมิง
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

ภาพที่ 2 ส่วนหนึ่งในภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเหมิง
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

ภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” วาดบนผ้าไหม โดยใช้เทคนิคแบบกระจาย และโดยทั่วไปใช้วิธีการจัดองค์ประกอบแบบ “ผิงหยวน” (แบนและไกล) นอกจากนี้ยังได้ใช้วิธีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น “เกาหยวน” (สูงและไกล) และ “เลินหยวน” (ลึกและไกล) ซึ่งทำลายข้อจำกัดทางเวลาและพื้นที่ และรวมภาพที่จังหวะแตกต่างกันอย่างแยบยล เช่น เข้มข้นและอ่อนไหว แน่นหนาและบางเบา นำภูเขาและแม่น้ำรวมเข้าไปในภาพวาด แสดงให้เห็นถึงแนวคิดด้านสุนทรียศาสตร์เชิงพื้นที่ที่กว้างใหญ่ไพศาล ทำให้ภาพขึ้น ๆ ลง ๆ และเต็มไปด้วยจังหวะ ภาพวาดทั้งหมดเป็นเหมือนดนตรีคลาสสิก และมีจังหวะที่ชัดเจนมาก

ภาพทั้งหมดประกอบด้วยภูเขาเจ็ดกลุ่มที่มีขึ้น ๆ ลง ๆ และภาพที่กว้างใหญ่ไพศาล ยอดเขาหลักสูงตระหง่าน บ้านเรือนได้ยอดเขาหลักก็ปรากฏตัวอยู่ในเมฆบาง ๆ และยอดเขาอื่น ๆ เขาล้อมรอบยอดเขาหลัก รวากับเหล่าขุนนางคารวะฮ่องเต้ ที่ดินเขาริมน้ำเป็นศาลา ซึ่งใช้ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและตำแหน่งของยอดเขาหลักและยอดเขาอื่นเพื่ออุปมาขุนนางและฮ่องเต้ในใจของผู้คน “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” สะท้อนให้เห็นถึงการชื่นชมวัฒนธรรมเจียงหนานของจักรพรรดิซ่งหยวงและราชสำนักหรืออาจเป็นผลงานชิ้นเอกที่หวังซีเหมิงวาดเพื่อสรรเสริญราชวงศ์ซ่งเหนือ

ผลงานภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาและสายน้ำพันลี้” หวังซีเหมิงได้บรรยายถึงรูปร่างและสีส้มของภูเขาและแม่น้ำผ่านโทนสีเขียวอมฟ้าที่โดดเด่น ภูเขาในภาพวาดของหวังซีเหมิงไม่ใช่ว่าการจัดเรียงเชิงแนวคิด ภาพวาดทั้งหมดใช้ทัศนมิติแบบกระจาย ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มภูเขาเจ็ดกลุ่มและดูเหมือนว่าขยายจากภูเขาในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ แต่ละกลุ่มจะรวมยอดเขาหลักและยอดเขาเสริม

หลายยอดเข้าด้วยกัน เช่นเดียวกับเกาะภูเขาอยู่ริมแม่น้ำก่อตัวเป็นกลุ่มภูเขาที่เชื่อมต่อถึงกัน วิธีการสังเกตและรวมภูเขานี้แตกต่างอย่างสิ้นเชิงจากการดูภูเขาบนภูเขา ซึ่งเป็นเพราะนิสัยของจิตรกรในการชมภูเขาและเกาะต่าง ๆ จากบริเวณริมทะเลสาบหรือชายทะเล เผยให้เห็นประสบการณ์การใช้ชีวิตริมน้ำของจิตรกร

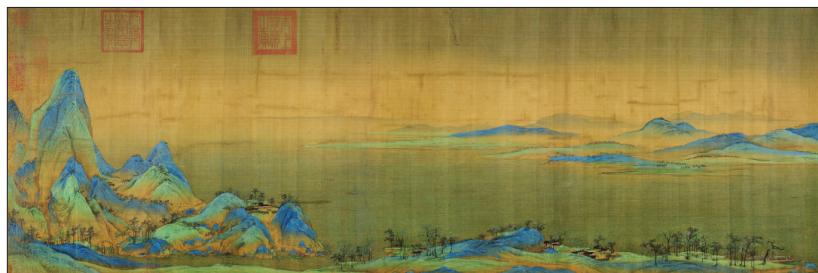
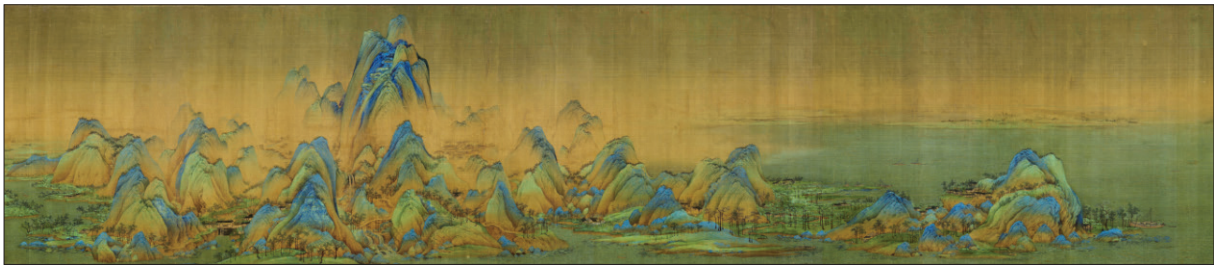
จากมุมมองทางศิลปะ ภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ไม่เพียงแต่วาดตามประเพณีของภาพวาดทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าเท่านั้น แต่ยังรวมนวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงเข้าด้วยกัน ภาพวาดนี้ส่วนใหญ่ใช้สีเขียวอมฟ้าที่เข้มข้นและสดใสเป็นสีหลัก ในขณะที่ใช้สีน้ำตาลเพื่อลงสีให้ดินเขา และทองฟ้าเพื่อเน้นสีเขียวที่สดใส ในการจับคู่สีชนิดนี้ ทำให้ภาพเล็ก ๆ น้อย ๆ มองเห็นได้ง่าย ส่วนโครงสร้างที่ซับซ้อนของบ้าน สะพานและเรือก็ได้รับการวาดอย่างละเอียด ภาพวาด “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ใช้แร่ธาตุชั้นยอดเป็นเม็ดสี และเทคนิคการระบายสีนั้นเกิดจินตนาการแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์การตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์ หลังจากสืบทอดทักษะการวาดภาพของรุ่นก่อนแล้ว หวังซีเหมิงยังได้รวมอารมณ์และความคิดของตัวเองเพื่อให้ภาพวาดสามารถแสดงรายละเอียดมากขึ้น

ในการวาดภูเขา ก่อนอื่นจะใช้สีน้ำตาลและสีครามเป็นพื้นหลัง ตามด้วยสีเขียวทึบ และจงใจแสดงสีน้ำตาลที่ด้านล่างของภูเขา โดยใช้วิธีเขียนภาพแบบไร้กระดูก สีฟ้าทึบและสีเขียวทึบจะถูกนำไปใช้กับส่วนบนของภูเขา เพื่อให้ภูเขาดูเป็นเขียวขจีมากยิ่งขึ้น การวาดลายเส้นของน้ำอย่างประณีตบนแม่น้ำที่กว้างใหญ่ ซึ่งสร้างความแตกต่างอย่างชัดเจนกับโทนสีที่ไร้กระดูก เทคนิคนี้ใช้วิธีไร้กระดูกเพื่อจัดการกับสีฟ้าทึบและสีเขียวทึบ แสดงให้เห็นความหลากหลายและความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องของเทคนิคภาพวาด

ทิวทัศน์สีเขียวมฟ้าตั้งแต่ราชวงศ์ถัง ในขณะเดียวกัน การใช้สีฟ้าหินและสีเขียวหินเพื่อวาดโทนสีที่มีชีวิตชีวาในธรรมชาติ ได้แสดงให้เห็นถึงทักษะอันยอดเยี่ยมของจิตรกรชาวจีนในการใช้สี

อาจกล่าวได้ว่า ส่วนแรกของ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เป็นเหมือนบทโหมโรง ส่วนแรกและส่วนที่สองเชื่อมต่อกันด้วยสะพานเล็ก ๆ ส่วนที่สามและ

ส่วนที่สี่เชื่อมต่อกันด้วยสะพานยาว และยอดเขาหลักที่สูงที่สุดอยู่ในส่วนที่ห้า ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของภาพวาดทั้งหมด ส่วนสุดท้ายเป็นเหมือนตอนจบของดนตรีที่มีจังหวะที่ชัดเจนมาก ภูเขาของแต่ละกลุ่มในภาพวาดไม่ซ้ำกัน และมีการเปลี่ยนแปลงใหม่มากมายในแต่ละช่วงของภูเขา เช่น การเปลี่ยนรูปทรงของภูเขา เพิ่มน้ำตกลำธาร และอาคารต่าง ๆ ก็เหมือนกับ “การเปลี่ยนจังหวะ” ในดนตรี

ภาพที่ 3-5 รายละเอียดส่วนหนึ่งในภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเมิง
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

จากการวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางศิลปะและคุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ ภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบหลัก เช่น ลายเส้น สีสันท และการจัดองค์ประกอบภาพมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบ โดยมุ่งหวังที่จะรักษากลิ่นอายความเป็นดั้งเดิมไว้ โดยนำมาบูรณาการกับการสร้างสรรค์ในรูปแบบของเทคนิค เครื่องเคลือบแบบไต้หวัน ซึ่งเทคนิค

“ไต้หวัน” เป็นเทคนิคการตกแต่งเครื่องเคลือบที่เกิดจากการนำเทคนิคการลงสีคราม (ขาวและน้ำเงิน) แบบไต้หวันมาผสมผสานเข้ากับเทคนิคการลงสีไต้หวันแบบเคลือบ จนทำให้เกิดผลลัพธ์ทางศิลปะแบบพิเศษออกมา โดยกระบวนการในการลงสีไต้หวันแบบดั้งเดิมคือ เริ่มจากการนำตัวเครื่องเคลือบที่ยังไม่ผ่านการลงเคลือบมาทำการวาดลวดลายด้วยสีคราม (ขาวและน้ำเงิน) จากนั้นลงด้วยน้ำเคลือบแบบเคลือบใส

แล้วนำไปเผาที่ในอุณหภูมิสูงจนได้เครื่องเคลือบลายคราม สีน้ำเงินขาวอ่อน ๆ จากนั้นใช้เทคนิคการเพิ่มเติมแต่งด้วยสีอื่น ๆ ตามความต้องการเพื่อสร้างลวดลายให้สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปเผาในอุณหภูมิต่ำอีกครั้ง

ภาพที่ 6 ลำดับขั้นตอนการลงสีได้โฉ
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

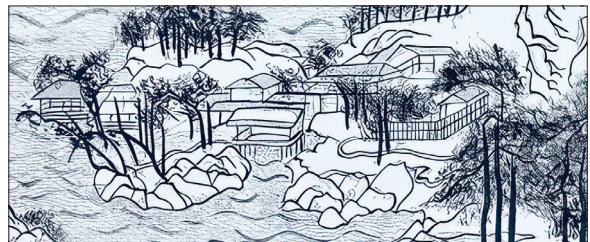
เสน่ห์ของผลงานเครื่องเคลือบได้โฉ มีได้มีเพียงแค่มรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันลึกซึ้งเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงรูปแบบทางศิลปะและรูปแบบการแสดงออกที่เป็นเอกลักษณ์ ตลอดจนการก้าวข้ามรูปแบบสร้างสรรค์ที่มีอยู่และข้อจำกัดทางเทคโนโลยีอีกด้วย แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ จะสร้างประสบการณ์ด้านการปฏิบัติและความคิดสร้างสรรค์ในการวาดภาพบนเครื่องเคลือบมากยิ่งขึ้น ผลงานศิลปะที่ตีนั้นแยกออกจากการสนับสนุนของมรดกทางวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ที่กว้างขวางของผู้สร้างสรรค์ไม่ได้ ขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็นถึงความเคารพและการคำนึงถึงธรรมชาติของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนอีกด้วย จึงกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า

ในการทดลองกระบวนการสร้างสรรค์ ผู้วิจัยใช้เทคนิคได้โฉเชิงนวัตกรรมที่สามารถใช้ได้จริงในการออกแบบกระเบื้องเคลือบเพื่อการตกแต่ง ด้วยการผสมผสานระหว่างการปฏิบัติและทฤษฎี โดยใช้องค์ความรู้ด้านการออกแบบและทักษะเทคนิคของเครื่องเคลือบได้โฉ รวมไปถึงการเลือกวัตถุดิบสำหรับการเลือกสีแบบดั้งเดิมของจีนเริ่มจากสร้างภาพร่าง ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องมาใช้อย่างต่อเนื่อง

1. ในการออกแบบเครื่องเคลือบครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์เชิงสุนทรียะด้านทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ ด้วยการผสมผสานระหว่างรูปแบบและเนื้อหาเพื่อออกแบบผลงาน โดยมีแรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย ใช้มุมมองเชิงสัญลักษณ์ในการตีความและมอบความหมายเชิงลึกให้กับผลงาน ผู้วิจัยได้นำลวดลายทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าในวัฒนธรรมจีนดั้งเดิมมาประยุกต์กับทัศนียภาพบ้านเกิดของตนเองในการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ผลงานสามารถสะท้อนแก่นแท้ของวัฒนธรรมดั้งเดิม ขณะเดียวกันก็เปล่งประกายด้วยกลิ่นอายของศิลปะร่วมสมัย ซึ่งนี่คือรูปแบบการแสดงออกทางวัฒนธรรมตามแนวคิดของสัญลักษณ์

2. ผู้วิจัยนำทฤษฎีการผสมผสานมาใช้ในการออกแบบภาพร่าง โดยเจาะลึกถึงการหลอมรวมระหว่างเทคนิคจิตรกรรมภูมิทัศน์จีนดั้งเดิมกับศิลปะเครื่องเคลือบได้โฉผ่านการบูรณาการวัสดุ เทคนิค และแนวคิดโดยนำหลักการออกแบบตามแนวทางพื้นฐานและข้อกำหนดด้านความสมดุล ความแตกต่าง ความซ้ำซ้อน จังหวะ จุดเด่น สัดส่วน และความเรียบง่าย เพื่อให้แน่ใจว่าผลงานออกแบบมีทั้งความงาม ความสามารถในการใช้งาน และความสะดวกในการใช้

3. ในการออกแบบภาพร่าง ผู้วิจัยได้นำหลักการและเทคนิคของทฤษฎีสีมาใช้ ตัวอย่างเช่น ในการเลือกใช้วัสดุสี ผู้วิจัยได้ออกแบบการจับคู่โทนสีที่มีเอกลักษณ์ โดยพิจารณาจากความแตกต่างของเฉดสี ความสว่าง และความอิ่มตัวของสี เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบที่เปี่ยมด้วยเอกลักษณ์และเสน่ห์ในการจัดองค์ประกอบภาพยังให้ความสำคัญกับการผสมผสานระหว่างรูปแบบและหน้าที่การใช้งาน ทำให้ผลงานทั้งสวยงามและใช้งานได้จริง มอบประสบการณ์และความรื่นรมย์ในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นแก่ผู้ชม

ภาพที่ 7 รายละเอียดของภาพร่าง 1
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

ภาพที่ 8 รายละเอียดของภาพร่าง 2
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

ในการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบ การใช้ลายเส้นจะแสดงออกอย่างชัดเจนในขั้นตอนการวาดลายครามได้เคลือบลายเส้นของลายครามนั้นแตกต่างจากลายเส้นในจิตรกรรมจีนโดยสิ้นเชิง เพราะผลลัพธ์หลังการเผาของลายครามนั้นขึ้นอยู่กับระดับความเข้มของสีลายคราม (ภาพที่ 4 - 7) ความเข้มขึ้นของสีลายครามมีผลโดยตรงต่อสีที่แสดงออกมาหลังการเผา ถ้าสีเข้มมากหลังเผาจะได้สีที่เข้ม ถ้าสีอ่อนหลังเผาจะได้สีที่จาง ซึ่งแตกต่างจากจิตรกรรมจีนที่ควบคุมระดับสีด้วยน้ำหนักของพู่กัน ในกระบวนการเผาลายคราม สีจะเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ซับซ้อน ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องควบคุมความเข้มขึ้นของสีและความหนาในการลงสีอย่างแม่นยำ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของสีตามที่ต้องการ ซึ่งนี่คือความพิเศษเฉพาะตัวของเครื่องเคลือบลายคราม และเป็นจุดที่ทำให้มีความแตกต่างจากศิลปะการวาดภาพแขนงอื่น

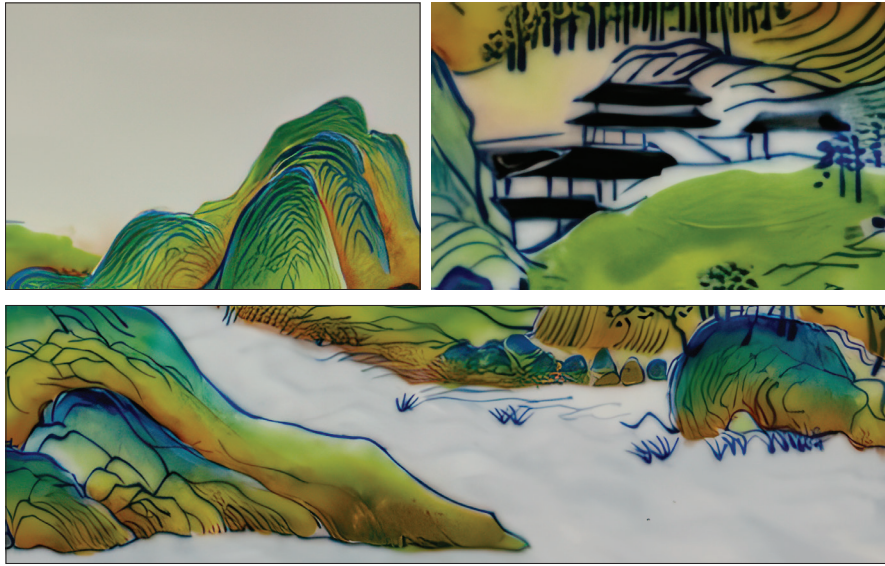

ภาพที่ 9 ความเข้มอ่อนของสีลายครามหลังการเผา
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

เมื่อเข้าใจถึงผลกระทบของความเข้มอ่อนของสีลายครามที่มีต่อผลลัพธ์หลังการเผาแล้ว ผู้วิจัยจึงสามารถวาดภาพตามลักษณะของลายเส้นในภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ได้ โดยขณะใช้พู่กันวาดเส้น

ต้องใส่ใจกับการควบคุมน้ำหนักมือ ใช้ปลายพู่กันเป็นหลักในการวาดเส้น เพื่อควบคุมความหนาบางและความเข้มอ่อนของลายเส้นให้ได้ดีขึ้น เพื่อให้ภาพมีมิติยิ่งขึ้น ในการวาดภูเขาและก้อนหิน ลายเส้นบริเวณใกล้จะใช้สีเข้ม เส้นบริเวณไกลจะใช้สีอ่อน ลายเส้นของภูเขาสูงจะยาวและลื่นไหล ส่วนยอดเขาใช้เทคนิค “เหอเย่ซุน” (เทคนิคขีดพู่กันเลียนแบบใบบัว) ภูเขาตอนกลางและต่ำ รวมถึงก้อนหินเล็กๆ จะใช้ลายเส้นที่สั้นในการวาดโดยใช้เทคนิค “ผิหมาซุน” (เทคนิคการใช้พู่กันระบายเป็นเส้นเลียนแบบใยป่าน) เพื่อแสดงแสงและเงา โดยสลับใช้ “ผิหมาซุน” แบบยาวและสั้น การวาดต้นไม้ใช้เทคนิค “เหมยกุ่ฟัว” (เทคนิคไม้ใช้เส้นขอบ) ลำต้นวาดด้วยสีลายครามเข้ม ต้นไม้จัดวางอย่างมีจังหวะกระจายอยู่บนยอดเขา เจริงเขา และเชิงหุบเขา เชื่อมโยงสอดรับกับภูเขาและสายน้ำ ทำให้ผลงานเครื่องเคลือบที่วาดออกมาสามารถถ่ายทอดรูปทรงของภูเขาและต้นไม้ในภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ได้อย่างมีชีวิตชีวา และทำให้ภาพดูเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

การใช้สีเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดผลลัพธ์ของภาพโดยรวม ผู้วิจัยได้อ้างอิงสีจากภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” โดยใช้สีเขียวอมฟ้าสดใสเป็นโทนสีหลัก ใช้สีแดงน้ำตาลในการวาดเชิงเขา ระบายสีฟ้า น้ำทะเลและสีเขียวแม่น้ำไว้ที่ยอดภูเขา เพื่อให้ภูเขาดูเขียวขจี และทำให้ภาพโดยรวมมีชีวิตชีวาและมีมิติมากยิ่งขึ้น สำหรับตัวบ้าน เพื่อให้ดูใกล้เคียงกับลักษณะของจิตรกรรมจีน หลังกาจึงใช้สีดำในการลงสี ซึ่งช่วยเน้นโครงสร้างและโครงสร้างของตัวบ้าน ทางเดินเล็กๆ ในภูเขาเลือกที่จะเว้นว่างไม่ลงสี เพื่อเพิ่มมิติของภาพให้ชัดเจน ทำให้ภาพรวมดูเป็นธรรมชาติและมีความกลมกลืน ในระหว่างการวาด ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนเทคนิคการระบายสีด้วยสีน้ำบนเคลือบ เพื่อให้ได้ผลของการไล่ระดับสีที่เป็นธรรมชาติ ทำให้โทนสีเขียวอมฟ้าในผลงานเครื่องเคลือบดูนุ่มนวลและมีความลื่นไหล สามารถถ่ายทอดผลลัพธ์ทางสายตาที่คล้ายคลึงกับงานจิตรกรรมจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

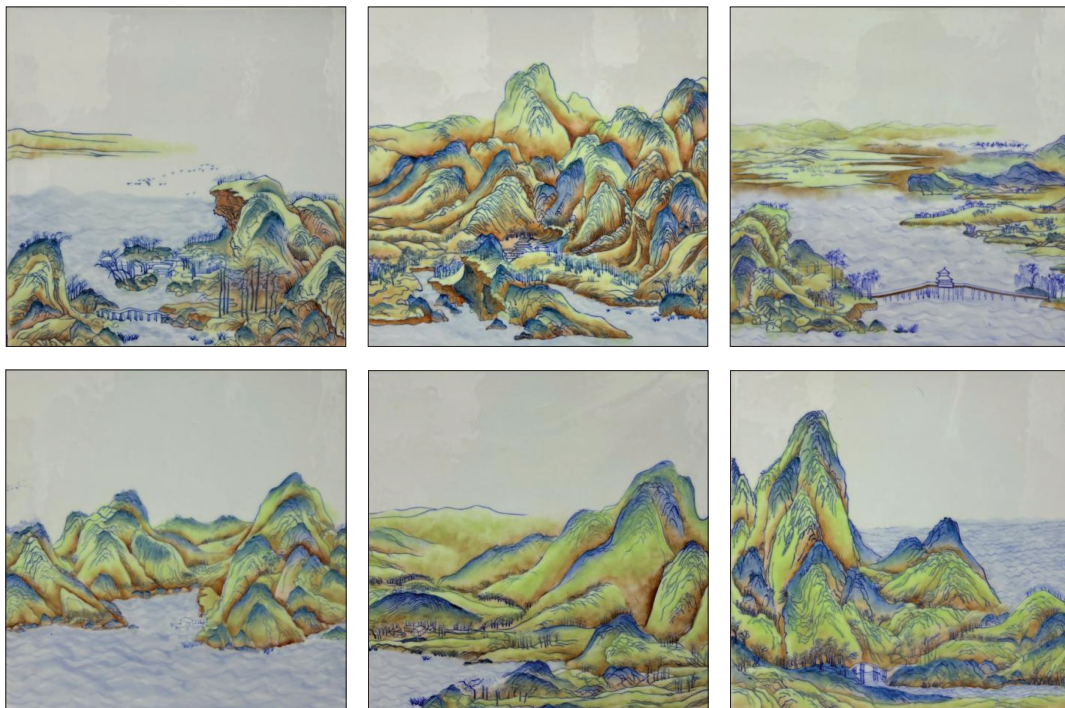

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการลงสีในผลงานกระเบื้องเคลือบเพื่อการตกแต่ง
 ที่มา : หลีหลิน, (2567).

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขา สายน้ำพันลี้” ไม่เพียงแสดงให้เห็นถึงเทคนิคอันยอดเยี่ยมของจิตรกรรมทิวทัศน์สีเซียวอมฟ้าในสมัยราชวงศ์ซ่ง แต่ยังสะท้อนแนวคิดทางปรัชญาว่าด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ หวังชี้เมิงได้นำโทน

สีเซียวอมฟ้ามาใช้อย่างหลากหลาย ร่วมกับการไล่เฉดสีด้วยสีแดงน้ำตาล เพื่อสร้างมิติและความลึกของทิวทัศน์ สะท้อนให้เห็นถึงความเฝือหาความงามของบรรยากาศและอารมณ์ในงานจิตรกรรมของปัญญาชนยุคราชวงศ์ซ่ง ผลการศึกษานี้ได้วางรากฐานทางทฤษฎีที่มั่นคงสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบในขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 11 ผลงานผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบได้ัวเฒ่ ในลักษณะของแผ่นกระเบื้องเพื่อการตกแต่ง
 ที่มา : หลีหลิน, (2567).

การผสานองค์ประกอบทางศิลปะจากภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” ของหวังซีเหมิง เข้ากับเทคนิคเครื่องเคลือบได้วุ่น เป็นการคิดค้นเทคนิคการเชื่อมต่อสีแบบใหม่สำหรับงานได้วุ่น นำไปสู่รูปแบบการแสดงผลใหม่ขอศิลปะเครื่องเคลือบได้วุ่นแบบดั้งเดิม โดยปกติแล้วเทคนิคได้วุ่นแบบดั้งเดิมจะลงสีในพื้นที่ที่ล้อมด้วยเส้นลายคราม ซึ่งสีที่ใช้มักจะเป็นแบบตายตัว แต่ในผลงานครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการเชื่อมต่อสี ทำให้สามารถถ่ายทอดการไล่ระดับและมิติของสีระหว่างกันได้อย่างเป็นธรรมชาติ ยกย่องจากระบบการลงสีแบบเรียบง่ายในอดีต และทำให้ผลลัพธ์ทางสายตาใกล้เคียงกับการแสดงผลของ

จิตรกรรมจีนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำลักษณะเด่นและบรรยากาศของจิตรกรรมทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าจากภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” มาใช้ในการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบชุดนี้ ทำให้ผลงานมีเอกลักษณ์ทางศิลปะของจิตรกรรมทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าในจิตรกรรมจีน รวมทั้งการใช้ภูมิทัศน์และทัศนียภาพทางวัฒนธรรมของบ้านเกิด ถ่ายทอดความรู้สึกผูกพันต่อผลงานสิ่งสำคัญที่สุดคือ การที่ผู้วิจัยได้คิดค้นเทคนิคการเชื่อมต่อสีสำหรับงานได้วุ่น ทำให้การเปลี่ยนผ่านของสีน้ำบนเคลือบมีความเป็นธรรมชาติอย่างมาก ส่งผลให้ภาพมีความลึกและมีมิติที่เด่นชัดยิ่งขึ้น

ภาพที่ 12 ผลงานผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบได้วุ่น ในลักษณะของแผ่นกระเบื้องเพื่อการตกแต่ง
ที่มา : หลี่หลิน, (2567).

ในการสร้างสรรค์ผลงานกระเบื้องเคลือบเพื่อการตกแต่ง นอกเหนือจากชิ้นงานที่เป็นรูปแบบของงานตกแต่งร่วมสมัยแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำผลงานชุดนี้ไปจัดแสดงนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบสู่สาธารณชน ได้รับความสนใจอย่างมาก ด้วยแนวคิดและรูปแบบที่แตกต่าง ในการนำเทคนิคดั้งเดิมมาผสมผสานกับความงามร่วมสมัย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบงานจิตรกรรมพื้นผิวในวัสดุเครื่องเคลือบ ที่ยังคงสืบความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของสีในงานจิตรกรรม การจัดแสดงนิทรรศการนี้ไม่เพียงเป็นการนำเสนอผลลัพธ์ของงานวิจัยเท่านั้น แต่ยังเป็นการส่งเสริมงานศิลปะเครื่องเคลือบได้วุ่นร่วมสมัยที่ได้รับแรงบันดาลใจจากจิตรกรรมทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าแบบดั้งเดิมอีกด้วย

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้เป็นผลงานการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบได้วุ่นที่ใช้ภูมิทัศน์ของเมืองจิ่งเต๋อเจิน ซึ่งเป็นเมืองที่ผู้วิจัยอาศัยเป็นหัวข้อหลัก ผลงานชิ้นนี้ไม่เพียงแต่สืบทอดองค์ประกอบการจัดวางภาพและเทคนิคการใช้สีจากภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดความงามตามหลักทฤษฎีด้านสุนทรียศาสตร์ ความอ่อนช้อยและความมีชีวิตชีวาของภูมิทัศน์เมืองจิ่งเต๋อเจินผ่านคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุเซรามิก และงานสร้างสรรค์จากการทดลองยังสอดคล้องกับการใช้หลักการด้านองค์ประกอบศิลป์ โดยเฉพาะองค์ประกอบภาพ ลายเส้น และการใช้สี ด้วยการศึกษาการจัดองค์ประกอบภาพแบบสามระยะ การเปลี่ยนแปลงของสีและรายละเอียดถูกแสดงออกในรูปแบบของการไล่ระดับเฉดสีและการออกแบบวาดลายในศิลปะเครื่องเคลือบ การรวบรวมแก่นของภาพวาด

ทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้า และบูรณาการเทคนิคแบบดั้งเดิมของเครื่องเคลือบได้เข้าเข้ากับแนวคิดการออกแบบที่ทันสมัย ผู้วิจัยได้เสนอความเป็นไปได้ในการผสมผสานศิลปะภาพวาดแบบดั้งเดิมเข้ากับการทดลองสร้างสรรค์เทคนิคเครื่องเคลือบสมัยใหม่ ผลงานทั้งหมดนี้จึงถูกออกแบบโดยยังคงไว้ซึ่งบรรยากาศของจิตรกรรมภูมิทัศน์แบบดั้งเดิม ในเรื่องของสีและบรรยากาศ ขณะเดียวกันก็ผสานเข้ากับอารมณ์ของศิลปะงานตกแต่งเครื่องเคลือบร่วมสมัย ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและส่งผลต่อมุมมองด้านสุนทรียภาพของผู้คนในยุคปัจจุบัน

การสร้างสรรค์ไม่เพียงสืบทอดเทคนิคเครื่องเคลือบได้แบบดั้งเดิมเท่านั้น แต่ยังได้นำเสนอแนวทางการแสดงออกใหม่ให้กับศิลปะเครื่องเคลือบผ่านกระบวนการผสมผสานและบูรณาการเชิงทดลอง ทำให้ผลงานมีทั้งแนวคิดสุนทรียศาสตร์จากรากฐานทางวัฒนธรรมดั้งเดิมและนวัตกรรมเทคนิคทางศิลปะร่วมสมัย เป็นการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับเครื่องเคลือบ ถือเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างผลงานที่มีความงดงามเชิงวัฒนธรรมและคุณค่าทางเศรษฐกิจ สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดงานศิลป์และของตกแต่งได้เป็นอย่างดี สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของไรซ์ดจำกัดของการออกแบบศิลปะเครื่องเคลือบที่สามารถพัฒนาในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะและแนวทางในอนาคต

1. สิ่งที่ได้จากการวิจัยนี้นำไปสู่การพัฒนาการประยุกต์ใช้เชิงพาณิชย์ ผลงานเครื่องเคลือบได้พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้มีทั้งคุณค่าทางศิลปะและศักยภาพทางการตลาดที่สูง แนวทางในอนาคตสามารถศึกษาต่อยอดการประยุกต์ใช้เทคนิคนี้ในเชิงพาณิชย์ได้มากขึ้น โดยสามารถ

นำเทคนิคที่ได้ไปใช้ในการออกแบบและผลิตเครื่องเคลือบศิลปะระดับพรีเมียม เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในด้านเครื่องเคลือบศิลปะ และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมศิลปะเครื่องเคลือบให้เติบโตยิ่งขึ้น

2. สิ่งที่ได้จากการวิจัยนี้นำไปสู่การขยายองค์ความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ งานวิจัยนี้ได้ผสมผสานภาพ “จิตรกรรมทิวทัศน์ขุนเขาสายน้ำพันลี้” เข้ากับศิลปะเครื่องเคลือบได้ ซึ่งช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ในศิลปะเครื่องเคลือบ ในอนาคตสามารถศึกษาต่อยอดในเชิงวิชาการด้วยการบูรณาการระหว่างจิตรกรรมแบบดั้งเดิมกับศิลปะเครื่องเคลือบเพิ่มเติม เพื่อสร้างระบบทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานทางทฤษฎีที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาเครื่องเคลือบศิลปะต่อไป

3. สิ่งที่ได้จากการวิจัยนี้นำไปสู่การวิจัยข้ามศาสตร์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับศาสตร์หลากหลายแขนง ได้แก่ จิตรกรรม งานหัตถกรรม เครื่องเคลือบ และสุนทรียศาสตร์ ในอนาคตของงานวิชาการสามารถขยายฐานการวิจัยข้ามศาสตร์ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อค้นหาจุดบรรจบกันเพิ่มเติมระหว่างศิลปะดั้งเดิมกับเทคโนโลยีร่วมสมัย และส่งเสริมการบูรณาการระหว่างศิลปะกับเทคโนโลยีให้พัฒนาไปพร้อมกัน

4. สิ่งที่ได้จากการวิจัยนี้นำไปสู่การสืบทอดและนวัตกรรมทางวัฒนธรรม งานวิจัยนี้ไม่เพียงเป็นการสืบทอดจิตรกรรมทิวทัศน์สีเขียวอมฟ้าแบบดั้งเดิม หากยังเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้กับศิลปะเครื่องเคลือบในอนาคต สามารถศึกษาต่อยอดแนวทางการผสมผสานระหว่างหัตถกรรมร่วมสมัยกับศิลปะดั้งเดิม เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่และเพิ่มอิทธิพลของวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- Luo, N. & Xia, S. P. (2023). A brief discussion on the aesthetic value of blue-and-white doucai in ceramic comprehensive decoration. *Jiangsu Ceramics*, 56(2), 66-69.
- Qin, S. M. (2023). A study on the painting techniques of A thousand li of rivers and mountains. *Oriental Collection*, 9, 36-38.
- Yu, Y. T. (2014). *On the artistic characteristics of Wang Ximeng's blue-green landscape paintings*. (Master's thesis, Qingdao University of Science and Technology). Qingdao University of Science and Technology.